

Міжнародний гуманітарний університет

Факультет права та економіки

Кафедра державно-правових дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВО І ДЕРЖАВА В УМОВАХ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Галузь знань	_____	08 «Право»
Спеціальність	_____	081 «Право»
Назва освітньої програми	_____	Право
Рівень вищої освіти	<u>третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти</u>	

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail:
завідувач кафедри державно-правових дисциплін, д.ю.н., доцент Манько Денис Григорович	067-480-50-88	nauka2me@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Мета. Навчальна дисципліна «Право і держава в умовах сучасних суспільних викликів» має забезпечити оволодіння особами, які навчаються на освітньо-науковій програмі доктора філософії за спеціальностями: 081 - Право, методологічним інструментарієм і понятійно-категорійним апаратом сучасної юриспруденції та формування світоглядних позицій, про особливості європоцентричного розвитку суспільства, держави та права в Україні, напрями модернізації політичної системи суспільства в епоху глобалізації, фундаментальні правові цінності сучасного українського суспільства.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Право і держава в умовах сучасних суспільних викликів» є отримання здобувачами теоретичних знань щодо суті права та держави, характеристики впливу на них сучасних суспільних викликів, а також практичні навички щодо реалізації норм права, в тому числі їх застосування із використанням сучасних технологій та інструментарію. Отримання вичерпної інформації

про чинники, що обумовлюють найбільш ефективну дію механізму правового регулювання, еволюційні процеси правової системи України, принципи, види, форми та механізми реалізації правової політики в Україні, динамічні процеси у праві, тощо.

Передумови для вивчення дисципліни – вивчення загальнотеоретичних та галузевих юридичних дисциплін рівня бакалавр та магістр права.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Навчальна дисципліна «Право і держава в умовах сучасних суспільних викликів» забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати концептуальні та методологічні проблеми в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності, у тому числі започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

Загальні компетентності

ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК-1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної та/або дослідницької діяльності.

ФК-2. Здатність до застосовування концептуальних та методологічних знань в науково-дослідній роботі та предметній сфері наукових досліджень.

ФК-3. Здатність до вирішення наукових проблем та завдань у сфері дослідження.

ФК-7. Здатність формувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження.

ФК-8. Здатність до критичного аналізу досліджень різних науковців з предметної сфери наукового пошуку.

Навчальна дисципліна «Право і держава в умовах сучасних суспільних викликів» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньо-науковою програмою:

ПРН-1. Використовувати понятійно-категоріальний апарат, теоретико-методологічні засади та методичні прийоми для обґрунтування проблем та подальшого розвитку наукових досліджень з предметної сфери фундаментального та/або прикладного спрямування.

ПРН-2. Розуміти науково-практичний зміст та тенденції розвитку сучасних держави і права та суміжних сфер. Знати фактори, що зумовлюють особливості буття права та держави в умовах сучасних суспільних викликів.

ПРН-3. Знати принципи та прийоми системного аналізу результатів досліджень. Здійснювати комплексний аналіз для оцінки сучасного стану предметної сфери наукового дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування.

ПРН-14. Знати юридичні технології формалізації правових актів.

ПРН-15. Знати правила, прийоми, технології інтерпретації у правовій сфері.

ПРН-16. Знати закономірності та тенденції розвитку цивільного права, сімейного права, цивільного процесу, міжнародного приватного права.

ПРН-17. Знати доктрину та правові засади регулювання приватно-правових відносин в ЄС.

ПРН-18. Знати сучасну доктрину кримінального процесуального права.

ПРН-19. Знати теорію криміналістики, криміналістичної техніки, тактики і методики, оперативно-розшукової діяльності

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- особливості предметної сфери буття права і держави у сучасному світі;
- особливості сучасних концепцій про право і державу та підходи до їх формування;
- фактори, що зумовлюють особливості буття права та держави в умовах сучасних суспільних викликів;
- понятійно-категоріальний апарат та методологічні підходи до вивчення державно-правових явищ;
- юридичні концепції та теоретичні положення, які дозволяють здійснювати функціональні повноваження в юридичному середовищі; – призначення та можливості права і держави при вирішенні соціальних і особистих правових проблем;
- формування концепцій правової держави, прав людини, громадянського суспільства та їх вплив на сучасну політико-правову теорію та практику;
- закономірності становлення та розвитку національної політико-правової ідеології, ідеї української державності;
- різноманіття існуючих правових систем, тенденції їх розвитку та взаємодії;
- сучасні політичні теорії та ідейно-політичні доктрини.

Уміння:

- формувати ідеї та цілісні концепції щодо особливостей буття права і держави на сучасному етапі розвитку суспільства;
- узагальнювати правову практику для концептуалізації предметної сфери право- і державознавства;
- давати об'єктивну оцінку правових явищ на основі порівняльного аналізу;
- розуміти сутність і тенденції розвитку сучасних політико-правових доктрин та державотворчих процесів;
- використовувати понятійно-категоріальний апарат юридичної науки для вирішення правових проблем.

Навички:

- упорядковувати набуті знання у вигляді виконання індивідуальних завдань.
- застосувати теоретичні знання політико-правових концепцій для високопрофесійного виконання службових обов'язків;
- оцінювати конфлікти, що виникають у суспільстві, через призму суб'єктивних прав і юридичних обов'язків для використання юридичних засобів і державного механізму в їх розв'язанні;
- самостійно працювати з науковою та науково-публіцистичною літературою.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
5	150	28 / 18	28 / 16	94 / 116	2, 3	4, 5, 6	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	практ.	сам.роб.		лекц.	практ.	сам.роб.
<i>4 семестр</i>								
Змістовий модуль 1. Право в умовах сучасних суспільних викликів								
Тема 1. Сучасні концепції право розуміння	12	4	4	4	10	2	2	6
Тема 2. Проблема формування загальної теорії права	8	2	2	4	8			8
Тема 3. Поліцентризм та поліджерельність сучасного права	8	2	2	4	8			8
Тема 4. Диференціація та фрагментація права у сучасних умовах	8	2	2	4	8			8
Тема 5. Сила права та ефективність правового регулювання	8	2	2	4	8			8
Тема 6. Юридична діяльність в сучасних умовах	8	2	2	4	10	2	2	6
Тема 7. Право та сучасні інформаційні технології	8	2	2	4	8	2		6
Разом за 4 семестр	60	16	16	28	60	6	4	50
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЗАЛІК								
<i>5 семестр</i>								
Змістовий модуль 2. Держава в умовах сучасних суспільних викликів								
Тема 8. Сучасна держава: множинність підходів до визначення	15	2	2	11	15	2	2	11
Тема 9. Держава в умовах глобалізаційних викликів	15	2	2	11	15	2	2	11
Тема 10. Держава та наднаціональне урядування	15	2	2	11	15	2	2	11
Разом за 5 семестр	45	6	6	33	45	6	6	33
<i>6 семестр</i>								
Тема 11. Держава, право, суспільство: особливості взаємодії у сучасний період	15	2	2	11	15	2	2	11
Тема 12. Держава та інформаційне суспільство	15	2	2	11	15	2	2	11
Тема 13. Держава та національна безпека	15	2	2	11	15	2	2	11
Разом за 6 семестр	45	6	6	33	45	6	6	33
Всього	150	28	28	94	150	18	16	116
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ІСПИТ								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
<i>4 семестр</i>			
1	Тема 1. Сучасні концепції праворозуміння Неопозитивізм. Аналітична юриспруденція. Сучасний юснатуралізм. Критичні правові дослідження. Інтегральне праворозуміння.	4	2
2	Тема 2. Проблема формування загальної теорії права Теорія права: національний, інтеграційний та міжнародний вимір. Правові дефініції у міжнародному та національному праві. Закономірності та тенденції розвитку цивільного права, сімейного права, цивільного процесу, міжнародного приватного права. Системоутворюючі категорії міжнародного і національного права. Специфіка категорій міжнародного і національного права.	2	-
3	Тема 3. Поліцентризм та поліджерельність сучасного права Суб'єкти правотворення. Демоніполізація правотворчості державної влади. Трансформація джерел міжнародного і національного права.	2	-
4	Тема 4. Диференціація та фрагментація права у сучасних умовах Галузева диференціація національного і міжнародного права. Підгалузі права та перспективи їх перетворення на галузі права. Фрагментація національного і міжнародного права. Міждержавні правові системи.	2	-
5	Тема 5. Сила права та ефективність правового регулювання Сила права та право сили: онтологічна протилежність. Особливості юридичних технологій формалізації правових актів, правила, прийоми та технології інтерпретації у правовій сфері. Ефективність правового регулювання: проблема критеріїв. Шляхи оптимізації правового регулювання.	2	-
6	Тема 6. Юридична діяльність в сучасних умовах Правова діяльність, юридична діяльність, юридична практика: співвідношення та критерії розмежування. Правнича професія. Параюридична діяльність.	2	2
7	Тема 7. Право та сучасні інформаційні технології.	2	-

	Електронний суд. Інформаційні технології у судівництві. Електронний документообіг. Електронний цифровий підпис. Правовий тезаурус. Використання ІС в практичній діяльності юриста.		
<i>5 семестр</i>			
8	Тема 8. Сучасна держава: множинність підходів до визначення Типологія сучасної держави: формальний та ціннісно-нормативний підходи. Ціннісно-нормативне розуміння сучасної держави. Параметри сучасної держави. Демократична, правова, соціальна, екологічна та естетична держава.	2	2
9	Тема 9. Держава в умовах глобалізаційних викликів Глобалізація та її державно-правові аспекти. Виклики суверенітету сучасної держави з боку наднаціональних органів та міжнародних організацій. Держава та ТНК. Держава та міжнародні організації.	2	2
10	Тема 10. Держава та наднаціональне урядування Інтеграційні процеси та держава. Доктрина та правові засади регулювання приватно-правових відносин в ЄС. Наднаціональна демократія. Наднаціональні утворення.	2	2
<i>6 семестр</i>			
11	Тема 11. Держава, право, суспільство: особливості взаємодії у сучасний період Співвідношення державної влади та влади народу. Концепції розвитку громадянського суспільства в сучасних державах. Принципи реалізації прав людини і громадянина в системі правової політики. Державні інститути і забезпечення прав людини і громадянина. Основні міжнародно-правові інструменти забезпечення прав людини і громадянина.	2	2
12	Тема 12. Держава та інформаційне суспільство Інформаційні революції. Інформаційне суспільство. Національні та міжнародні правові основи інформаційного суспільства. Інформація як базовий капітал. Інтернет як політичний інститут. Інформаційні війни. Електронне урядування. Мережева держава. Доступ до публічної інформації у сучасній державі.	2	2

13	Тема 13. Держава та національна безпека Поняття національної безпеки. Сучасна доктрина кримінального процесуального права та виклики воєнного стану. Загрози національній безпеці. Сектор оборони та безпеки сучасної держави. Стратегії та планування у сферах національної безпеки і оборони. Воєнна, зовнішньополітична, державна, економічна, інформаційна, екологічна безпека, кібербезпека. Демократичний цивільний контроль у сферах національної безпеки та оборони. Теорія сучасної криміналістики, криміналістичної техніки, тактики і методики, оперативно-розшукової діяльності. Військово-політичні союзи. НАТО. Розширення і трансформація НАТО.	2	2
	Всього	28	16

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма

4 семестр

1	<p>Тема 1. Сучасні концепції праворозуміння Неопозитивізм. Аналітична юриспруденція. Сучасний юснатуралізм. Критичні правові дослідження. Реферат Інтегральне праворозуміння.</p>	4	6
2	<p>Тема 2. Проблема формування загальної теорії права Теорія права: національний, інтеграційний та міжнародний вимір. Правові дефініції у міжнародному та національному праві. Системоутворюючі категорії міжнародного і національного права. Реферат Специфіка категорій міжнародного і національного права.</p>	4	8
3	<p>Тема 3. Поліцентризм та поліджерельність сучасного права Суб'єкти правотворення. Демонополізація правотворчості державної влади. Реферат Трансформація джерел міжнародного і національного права.</p>	4	8
4	<p>Тема 4. Диференціація та фрагментація права у сучасних умовах Галузева диференціація національного і міжнародного права. Підгалузі права та перспективи їх перетворення на галузі права. Фрагментація національного і міжнародного права. Реферат Міждержавні правові системи.</p>	4	8
5	<p>Тема 5. Сила права та ефективність правового регулювання Сила права та право сили: онтологічна протилежність. Ефективність правового регулювання: проблема критеріїв. Реферат Шляхи оптимізації правового регулювання.</p>	4	8
6	<p>Тема 6. Юридична діяльність в сучасних умовах Правова діяльність, юридична діяльність, юридична практика: співвідношення та критерії розмежування. Правнича професія. Реферат Параюридична діяльність.</p>	4	6
7	<p>Тема 7. Право та сучасні інформаційні технології. Електронний суд. Інформаційні технології у судівництві. Електронний документообіг. Електронний цифровий підпис. Правовий тезаурус. Реферат Використання ІІС в практичній діяльності юриста.</p>	4	6

<i>5 семестр</i>			
8	<p>Тема 8. Сучасна держава: множинність підходів до визначення Типологія сучасної держави: формальний та ціннісно-нормативний підходи. Ціннісно-нормативне розуміння сучасної держави. Параметри сучасної держави. Реферат Демократична, правова, соціальна, екологічна та естетична держава.</p>	11	11
9	<p>Тема 9. Держава в умовах глобалізаційних викликів Глобалізація та її державно-правові аспекти. Виклики суверенітету сучасної держави з боку наднаціональних органів та міжнародних організацій. Держава та ТНК. Реферат Держава та міжнародні організації.</p>	11	11
10	<p>Тема 10. Держава та наднаціональне урядування Інтеграційні процеси та держава. Наднаціональна демократія. Реферат Наднаціональні утворення.</p>	11	11
<i>6 семестр</i>			
11	<p>Тема 11. Держава, право, суспільство: особливості взаємодії у сучасний період Владоутворюючі ресурси громадянського суспільства. Концепції розвитку громадянського суспільства в сучасних державах. Інституції громадянського суспільства та їх вплив на реалізацію державної влади. Реферат Контрольні функції громадянського суспільства. Міжнародно-правові механізми захисту прав людини</p>	11	11
12	<p>Тема 12. Держава в умовах інформаційної революції Інформаційні революції. Інформаційне суспільство. Національні та міжнародні правові основи інформаційного суспільства. Інформація як базовий капітал. Інтернет як політичний інститут. Інформаційні війни. Електронне урядування. Мережева держава. Реферат Доступ до публічної інформації у сучасній державі.</p>	11	11
13	<p>Тема 13. Держава та національна безпека Поняття національної безпеки. Загрози національній безпеці. Сектор оборони та безпеки сучасної держави. Стратегії та</p>	11	11

планування у сферах національної безпеки і оборони. Воєнна, зовнішньополітична, державна, економічна, інформаційна, екологічна безпека, кібербезпека. Демократичний цивільний контроль у сферах національної безпеки та оборони. Реферат Військово-політичні союзи. НАТО. Розширення і трансформація НАТО		
Всього	94	116

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік, іспит
--	--

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Питання до заліку

1. Аналітична юриспруденція.
2. Використання ІПС в практичній діяльності юриста.
3. Галузева диференціація національного і міжнародного права.
4. Демонізація правотворчості державної влади.
5. Доктрина та правові засади регулювання приватно-правових відносин в ЄС.
6. Електронний документообіг.
7. Електронний суд.
8. Електронний цифровий підпис.
9. Ефективність правового регулювання: проблема критеріїв.
10. Закономірності та тенденції розвитку цивільного права та процесу.
11. Звичаєве право на сучасному етапі розвитку людства.
12. Інтегральне праворозуміння.

13. Інформаційні технології у судівництві.
14. Концепція електронного суду України.
15. Криміналістичної техніки, тактики і методики, оперативно-розшукової діяльності.
16. Критичні правові дослідження.
17. Міждержавні правові системи.
18. Неопозитивізм.
19. Нові види юридичної діяльності.
20. Особливості юридичних технологій формалізації правових актів.
21. Параюридична діяльність.
22. Перспективи розвитку міжнародного приватного права.
23. Підгалузі права та перспективи їх перетворення на галузі права.
24. Правила, прийоми та технології інтерпретації у правовій сфері.
25. Правнича професія.
26. Правова діяльність, юридична діяльність, юридична практика: співвідношення та критерії розмежування.
27. Правовий тезаурус.
28. Правові дефініції у міжнародному та національному праві.
29. Сила права та право сили: онтологічна протилежність.
30. Системоутворюючі категорії міжнародного і національного права.
31. Специфіка категорій міжнародного і національного права.
32. Суб'єкти правотворення.
33. Судова правотворчість
34. Сучасна доктрина кримінального процесуального права та виклики воєнного стану.
35. Сучасний юснатуралізм.
36. Теорія права: національний, інтеграційний та міжнародний вимір.
37. Теорія сучасної криміналістики.
38. Трансформація джерел міжнародного і національного права.
39. Фрагментація національного і міжнародного права.
40. Шляхи оптимізації правового регулювання.

Питання до іспиту

1. Види сучасного тероризму: джихадистський; етно-націоналістичний та сепаратистський; «лівий» та анархістський; «правий»; тероризм одинаків. Кібертероризм.
2. Виклики суверенітету сучасної держави з боку наднаціональних органів та міжнародних організацій.
3. Використання ІПС в практичній діяльності юриста.
4. Військово-політичні союзи. НАТО. Розширення і трансформація НАТО.
5. Владоутворюючі ресурси громадянського суспільства.
6. Воєнна, зовнішньополітична, державна, економічна, інформаційна, екологічна безпека, кібербезпека.
7. Галузева диференціація національного і міжнародного права.
8. Глобалізація та її державно-правові аспекти.
9. Демократична, правова, соціальна, екологічна та естетична держава.

10. Демократичний цивільний контроль у сферах національної безпеки та оборони.
11. Демонізація правотворчості державної влади. Судова правотворчість.
12. Держава в умовах глобалізаційних викликів
13. Держава в умовах інформаційної революції. Інформаційне суспільство.
14. Держава перехідного періоду (транзитивна держава).
15. Держава та громадянське суспільство
16. Держава та екологічні виклики
17. Держава та економіка. Економічні революції в історії людства.
18. Держава та міжнародні організації.
19. Держава та наднаціональне урядування
20. Держава та національна безпека
21. Держава та тероризм
22. Держава та ТНК.
23. Державні інститути і забезпечення прав людини і громадянина.
24. Диференціація та фрагментація права у сучасних умовах
25. Доступ до публічної інформації у сучасній державі.
26. Екологічна політика сучасної держави.
27. Економічна політика сучасної держави: моделі та інструменти.
28. Електронний документообіг. Електронний цифровий підпис.
29. Електронний суд. Концепція електронного суду України.
30. Етапи транзиту від тоталітаризму до демократії.
31. Ефективність правового регулювання: проблема критеріїв.
32. Загрози національній безпеці.
33. Звичаєве право на сучасному етапі розвитку людства.
34. Ідея держави – «нічного сторожа» на сучасному етапі розвитку людства.
35. Інституції громадянського суспільства та їх вплив на реалізацію державної влади.
36. Інтеграційні процеси та держава.
37. Інтернет як політичний інститут. Інформаційні війни. Електронне урядування.
38. Інформаційні технології у судівництві.
39. Історичні моделі становлення демократичного ладу.
40. Конституційна основа правового статусу людини і громадянина.
41. Контрольні функції громадянського суспільства.
42. Концепції розвитку громадянського суспільства в сучасних державах.
43. Критичні правові дослідження. Інтегральне праворозуміння.
44. Мережева держава.
45. Міждержавні правові системи.
46. Міжнародні та національні правові інструменти охорони довкілля.
47. Наднаціональна демократія. Рада Європи.
48. Наднаціональні утворення. Європейський Союз.
49. Національні та міжнародні правові основи інформаційного суспільства. Інформація як базовий капітал.
50. Неопозитивізм. Аналітична юриспруденція. Сучасний юснатуралізм.

- 51.Нові види юридичної діяльності. Правнича професія. Параюридична діяльність.
- 52.Ознаки сучасної держави.
- 53.Організаційний та правовий механізми реалізації екологічної політики держави.
- 54.Основні міжнародно-правові інструменти забезпечення прав людини і громадянина.
- 55.Параметри сучасної держави.
- 56.Північноамериканська угода про вільну торгівлю.
- 57.Підгалузі права та перспективи їх перетворення на галузі права.
- 58.Плани щодо створення Північноамериканського союзу.
- 59.Поліцентризм та поліджерельність сучасного права
- 60.Поняття національної безпеки.
- 61.Права, обов'язки та відповідальність людини і громадянина як елементи її правового статусу.
- 62.Право та сучасні інформаційні технології.
- 63.Правова діяльність, юридична діяльність, юридична практика: співвідношення та критерії розмежування.
- 64.Правовий тезаурус.
- 65.Правові дефініції у міжнародному та національному праві.
- 66.Принципи реалізації прав людини і громадянина в системі правової політики.
- 67.Проблема формування загальної теорії права
- 68.Протидія міжнародному тероризму. Стратегії протидії тероризму.
- 69.Публічне адміністрування та державне управління: співвідношення понять.
- 70.Ринкові механізми регулювання економіки та державне регулювання.
- 71.Сектор оборони та безпеки сучасної держави.
- 72.Сила права та право сили: онтологічна протилежність.
- 73.Системоутворюючі категорії міжнародного і національного права.
- 74.Специфіка категорій міжнародного і національного права.
- 75.Співвідношення державної влади та влади народу.
- 76.Стратегії екологічної політики сучасної держави.
- 77.Стратегії та планування у сферах національної безпеки і оборони.
- 78.Суб'єкти правотворення.
- 79.Сучасний демократичний транзит: світові моделі.
- 80.Сучасні концепції праворозуміння
- 81.Теорія ліберального імперіалізму та постсучасної держави Роберта Купера.
- 82.Теорія права: національний, інтеграційний та міжнародний вимір.
- 83.Тероризм як соціальне явище. Проблема юридичного визначення тероризму.
- 84.Типологія сучасної держави: формальний та ціннісно-нормативний підходи.
- 85.Транзит як категорія державознавства.
- 86.Трансформація джерел міжнародного і національного права.
- 87.Фрагментація національного і міжнародного права.
- 88.Ціннісно-нормативне розуміння сучасної держави.
- 89.Шляхи оптимізації правового регулювання.
- 90.Юридична діяльність в сучасних умовах

**9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ**

Денна форма навчання			
Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік, екзамен			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
Поточний контроль			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
<i>Підсумковий контроль</i> залік, екзамен			50
<i>Всього балів підсумкової оцінки</i>			100

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

Сума балів за 100-бальною шкалою	Шкала ЕСТ8	Національна шкала	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	добре	
74-81	C	добре	задовільно	
64-73	D	задовільно		
60-63	E	достатньо		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторної здачі семестрового контролю	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	незадовільно	не зараховано

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ здобувачів наукового ступеню доктора філософії

Оцінювання успішності навчання здобувачів наукового ступеню доктора філософії здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно в національну шкалу («зараховано», «не зараховано») та шкалу Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС – A, B, C, D, E, FX, F).

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Рівень знань оцінюється:

- «зараховано», «відмінно» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано», «добре» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано», «добре» С - від 74 до 81 балів – Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «зараховано», «задовільно» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «зараховано», «задовільно» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «не зараховано», «незадовільно з можливістю повторного складання» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «не зараховано», «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Загальна теорія держави і права: [Підручник для Здобувачів юридичних вищих навчальних закладів] / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків: Право, 2011. 584 с.
2. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести. К. : Юрінком Інтер, 2015. 584 с.
3. Луць Л. А.. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитномодульною системою). К.: Атіка, 2007. 412 с.
4. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. Навч. посібник. Вид. 9-е, зі змінами. Львів: Край, 2007. 192 с.
5. Скакун О. Ф. Теорія права і держави. 4-те видання : Підручник. К.: Алерта, 2017. 528 с

Допоміжна:

6. Дудченко В.В. Концепт позитивізму в юриспруденції: генезис та обґрунтування. Актуальні проблеми держави і права. 2005. Вип. 25. С. 6-14.

7. Козюбра М. І. Праворозуміння: поняття, типи та рівні. Право України. 2010. № 4. С. 10-21.
8. Кравчук І.В., Парапан М.В. Гармонізація національних правових систем з правом ЄС. К.: Слово, 2004. 320 с.
9. Лемак В. Зміна парадигми праворозуміння: досвід держав Центральної Європи. Право України. 2010. № 4. С. 114-119.
10. Луць Л. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти): монографія. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 304 с.

Нормативні акти:

11. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15/paran720#n720>
12. Конституція України : Закон від 28 червня 1996 р. № 254л/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4838>
13. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
14. Про інформацію : Закон України. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
15. Про Регламент Верховної Ради України : Закон від 10.02.2010 р. № 1861-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
16. Про судоустрій та статус суддів : Закон від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
17. Цивільний кодекс України : Закон від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
18. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон від 18.03.2004 р. № 1618-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Інформаційні ресурси:

19. Каталог електронних бібліотек України. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html>
20. Каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html>
21. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
22. Офіційне інтернет-представництво Президента України . URL: <http://www.president.gov.ua/>
23. Офіційний портал ВРУ . URL: <http://iportal.rada.gov.ua/>
24. Офіційний портал Міністерства юстиції України . URL: <http://www.minjust.gov.ua/>
25. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>